

RYNEK PRACY W POLSCE 2007 ROK

Zasadniczym czynnikiem sprzyjającym pozytywnym zmianom na rynku pracy jest wzrost gospodarczy. Realny **wzrost PKB w 2007 r. był najwyższy w ciągu ostatnich lat**. Według wstępnych szacunków, w 2007 r. w porównaniu z rokiem poprzednim, produkt krajowy brutto wzrósł realnie o 6,5%¹, wobec wzrostu w 2006 r. o 6,2%.

Popyt krajowy był wyższy niż przed rokiem o 7,3% (wobec wzrostu o 7,6% w 2006 r.), przy czym spożycie ogółem zwiększyło się o 4,2% (w 2006 r. o 5,1%), w tym spożycie indywidualne wzrosło o 5,2% (wobec wzrostu o 4,9% w 2006 r.).

Wysoka była dynamika inwestycji. Stopa inwestycji wzrosła w 2007 r. do ponad 22% wobec 19,7% w 2006 r. i 18,2% w 2005 r. Sprzyjała temu dobra sytuacja ekonomiczno – finansowa przedsiębiorstw oraz absorpcja funduszy unijnych. Dobre wyniki finansowe przedsiębiorstw umożliwiły wzrost zatrudnienia i wynagrodzeń.

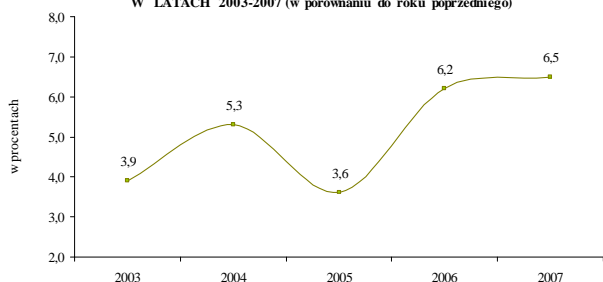
Wyższy niż w poprzednich latach był **wzrost liczby pracujących w gospodarce narodowej**. Według szacunków Głównego Urzędu Statystycznego w końcu 2007 r. liczba pracujących w gospodarce narodowej zwiększyła się do 13,6 mln osób. Tym samym była o ok. 380 tys. osób wyższa niż rok wcześniej – wzrost wyniósł 2,9%, wobec wzrostu o 2,6% w 2006 r. i o 1,3% w 2005 r.

W 2007 r. przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw wyniosło 5149,8 tys. osób, a więc było o 4,7% wyższe niż przed rokiem. Podobnie, jak w 2006 r. zmniejszyło się przeciętne zatrudnienie w górnictwie oraz wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz i wodę, choć tempo spadku nieco zwolniło. W pozostałych sekcjach notowany był dalszy wzrost przeciętnego zatrudnienia. Szczególnie dynamicznie wzrastało przeciętne zatrudnienie w sekcjach: budownictwo (wzrost o 9,1%), hotele i restauracje (o 7,4%), handel i naprawy (o 6,7%) oraz obsługa nieruchomości i firm (wzrost o 6,7%).

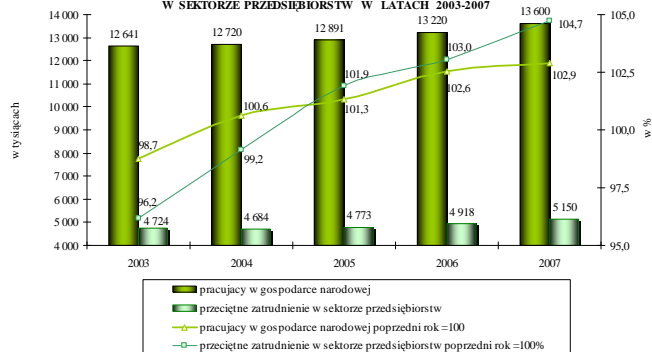
Rok 2007 przyniósł wyższy niż w poprzednich latach **wzrost przeciętnego wynagrodzenia**. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw wyniosło 2888,20 zł i było o 9,2% wyższe niż przed rokiem (w 2006 r. wzrost wyniósł 5,1%). Wyższy niż przeciętnie wzrost płac odnotowano w budownictwie (wzrost o 15,5%), handlu i naprawach (o 10,4%) oraz przetwórstwie przemysłowym (wzrost o 9,7%).

Siła nabywcza przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw była w 2007 r. o 6,7% wyższa niż w 2006 r.

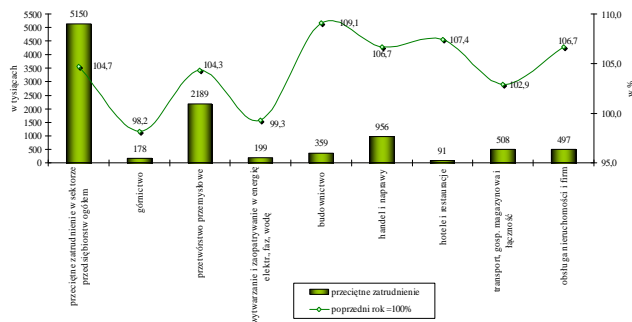
DYNAMIKA RELANA PRODUKTU KRAJOWEGO BRUTTO
W LATACH 2003-2007 (w porównaniu do roku poprzedniego)

PRACUJĄCY W GOSPODARCE NARODOWEJ ORAZ PRZECIĘTNE ZATRUDNIENIE
W SEKTORZE PRZEDSIĘBIORSTW W LATACH 2003-2007

PRZECIĘTNE ZATRUDNIENIE W SEKTORZE PRZEDSIĘBIORSTW
W 2007 ROKU

¹ Informacja o sytuacji społeczno – gospodarczej kraju rok 2007, GUS, Warszawa 29 stycznia 2008 r.

Aktywność ekonomiczna ludności (BAEL) ²

W ostatnich latach bardzo wyraźnie rysuje się **wysoki poziom bierności zawodowej Polaków**, co powoduje, że różnica pomiędzy populacjami aktywnych i biernych zawodowo zmniejsza się. W III kwartale 2007 r. populacja aktywnych zawodowo w wieku powyżej 15 lat liczyła 16963 tys. osób i była o 178 tys. osób niższa niż w analogicznym okresie 2006 r. (spadek o 1%). W tym samym czasie liczba biernych zawodowo zwiększyła się o 202 tys. (tj. o 1,4%) do 14405 tys. osób. Tym samym współczynnik aktywności zawodowej zmniejszył się z 54,7% do 54,1% w III kwartale 2007 r.

Wzrost bierności zawodowej jest zjawiskiem wynikającym z jednej strony z przedłużania wejścia na rynek pracy przez osoby młode (kontynuowanie nauki), z drugiej zaś następuje w wyniku przechodzenia na emerytury lub renty, ew. świadczenia przedemerytalne przez coraz liczniejszą grupę osób, które nabywają uprawnienia do ww. świadczeń. Najważniejszymi powodami bierności zawodowej były: emerytura wskazywana przez prawie 40% biernych zawodowo oraz nauka i uzupełnianie kwalifikacji, które wskazało ponad 23% biernych w III kwartale 2007 r.

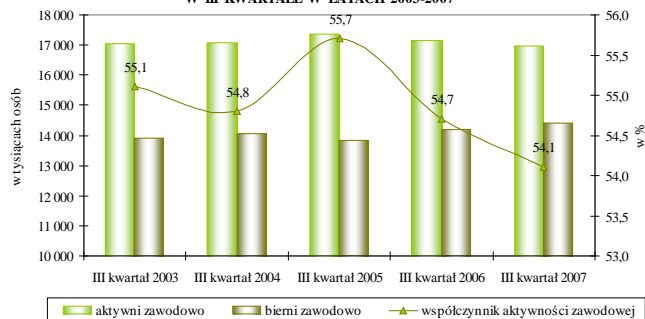
Zgodnie z wynikami BAEL liczba pracujących w wieku pow. 15 lat w III kwartale 2007 r. ukształtowała się na poziomie 15432 tys. osób (wzrost o 3,5% w porównaniu do analogicznego okresu 2006 r.), czyli można stwierdzić, że **zatrudnienie zbliża się do rekordowego poziomu 15,6 mln.** osób odnotowanego w sierpniu 1998 r.

W III kwartale 2007 r. wskaźnik zatrudnienia osób w wieku pow. 15 lat wyniósł 49,2% (tj. był o 1,6 punktu proc. wyższy niż przed rokiem), a dla osób w wieku produkcyjnym (18-59/64 lata) wyniósł 63,1%, czyli zwiększył się o 2,5 punktu procentowego. Jednocześnie udział bezrobotnych w liczbie aktywnych zawodowo w wieku powyżej 15 lat (stopa bezrobocia) wyniósł wg BAEL 9,0% i był o 4 punkty proc. niższy niż w analogicznym okresie 2006 r. Zauważyć należy, że jak dotąd w prowadzonym od 1992 r. BAEL-u nigdy nie zanotowano niższego wskaźnika bezrobocia.

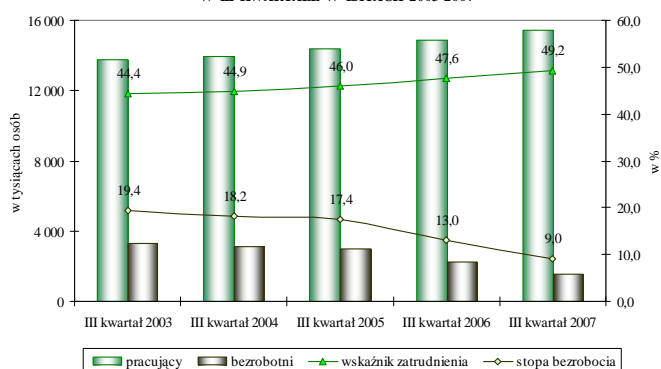
Wskaźniki obrazujące kształtowanie się aktywności zawodowej, zatrudnienia i bezrobocia są silnie skorelowane z wiekiem. Najkorzystniejsze wartości przyjmują dla osób w wieku 35-44 lata i tylko nieznacznie gorsze dla osób w wieku 25-34 lata.

Stosunkowo niska pozostaje aktywność zawodowa młodzieży (34,1% wyniósł współczynnik aktywności zawodowej osób w wieku 15-24 lata) oraz osób w wieku tzw. poprodukcyjnym (60 lat i więcej kobiety oraz 65 lat i więcej mężczyźni-6,1%). Dla tych kategorii wiekowych również niski pozostaje wskaźnik zatrudnienia – odpowiednio 27% i 6% w III kwartale 2007 r. Z kolei najwyższa stopa bezrobocia dotyczy osób młodych - 20,7% wobec 7,1% dla osób w wieku tzw. niemobilnym.

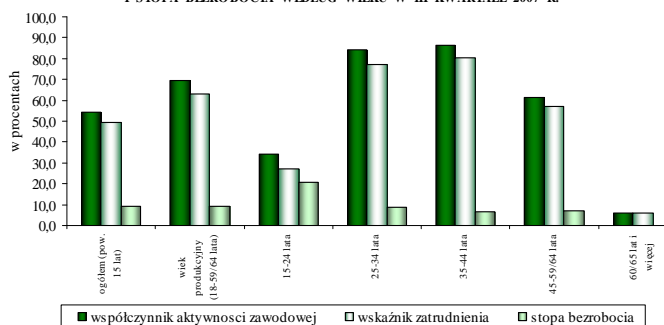
AKTYWNI I BIERNI ZAWODOWO W WIEKU POWYŻEJ 15 LAT
W III KWARTAŁE W LATACH 2003-2007

PRACUJĄCY I BEZROBOTNI W WIEKU POWYŻEJ 15 LAT
W III KWARTAŁE W LATACH 2003-2007

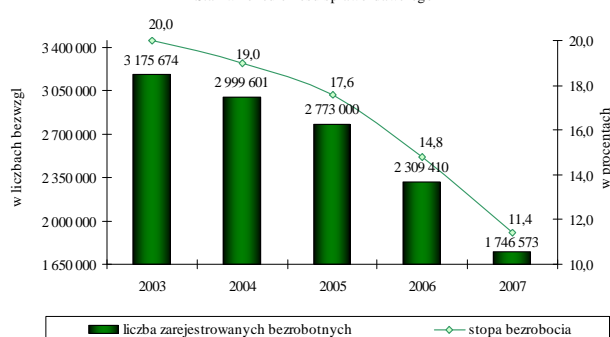
WSPÓLCOYNIK AKTYWNOŚCI ZAWODOWEJ, WSKAŹNIK ZATRUDNIENIA
I STOPA BEZROBOCIA WEDŁUG WIEKU W III KWARTAŁE 2007 R.

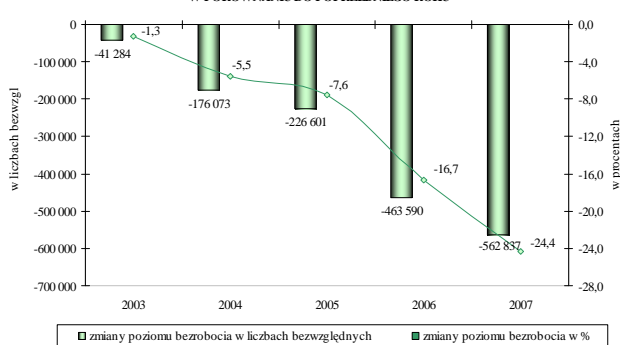
² Kwartalna informacja o rynku pracy, GUS, Warszawa, 2007.11.26

Bezrobocie rejestrowane

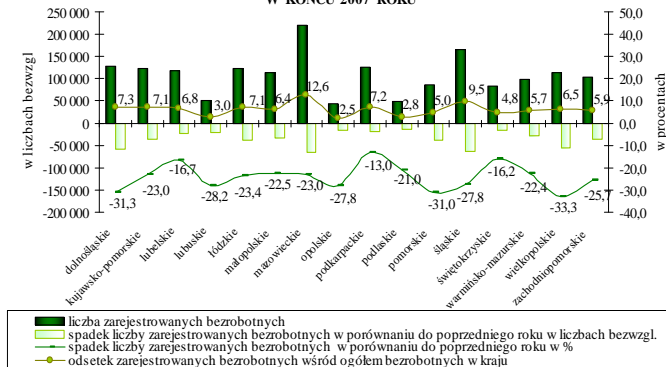
LICZBA ZAREJESTROWANYCH BEZROBOTNYCH
I STOPA BEZROBOCIA W LATACH 2003-2007
Stan w końcu okresu sprawozdawczego

ZMIANY POZIOMU BEZROBOCIA W KOŃCU ROKU
W PORÓWNIANIU DO POPRZEDNIEGO ROKU

ZAREJESTROWANI BEZROBOTNI WEDŁUG WOJEWÓDZTWA
W KOŃCU 2007 ROKU

Ze względu na różnice metodologiczne stopa bezrobocia rejestrowanego pozostaje na wyższym poziomie niż w ujęciu BAEL, ale również bardzo dynamicznie się zmniejsza. Stopa bezrobocia rejestrowanego w końcu 2007 r. wyniosła 11,4% i była o 3,4 punktu procentowego niższa niż w końcu 2006 r. Po raz ostatni stopę na podobnym poziomie notowano na początku 1999 r.

Liczba zarejestrowanych w urzędach pracy bezrobotnych zaczęła systematycznie zmniejszać się począwszy od 2003 r., przy czym nadal w miesiącach rozpoczynających i kończących rok notuje się wzrost poziomu bezrobocia rejestrowanego. W końcu 2002 r. w rejestrach znajdowało się 3217 tys. bezrobotnych, a rok później liczba ta była o 1,3% niższa (3175,7 tys. osób). Jednocześnie **dynamika spadku bezrobocia rejestrowanego z roku na rok przybierała na sile.** Istotne przyspieszenie odnotowano w 2006 r., kiedy to poziom rejestrowanego bezrobocia wyniósł nieco ponad 2,3 mln osób i zmniejszył się o 16,7% w odniesieniu do stanu z końca 2005 r. (wobec spadku o 7,6% w 2005 r.). Średnia wartość stopy bezrobocia w 2006 r. wyniosła 16,2%, czyli była o 2 punkty procentowe niższa niż średnia w 2005 r. i o 3,3 punktu procentowego niższa niż średnia w roku 2004. Średnia stopa bezrobocia w 2007 r. wyniosła 12,7%.

W 2007 r. spadek bezrobocia był najwyższy w całym analizowanym okresie. **W końcu 2007 r. w urzędach pracy zarejestrowanych był 1746,6 tys. bezrobotnych, tj. o 562,8 tys. mniej niż przed rokiem, a więc spadek wyniósł 24,4%.**

Względny spadek poziomu bezrobocia w końcu 2007 r. był o 7,7 punktu procentowego wyższy niż notowany w 2006 r. i ponad 3-krotnie wyższy od spadku odnotowanego w 2005 r. w porównaniu do stanu z końca 2004 r.

Wart uwagi pozostaje fakt, że począwszy od stanu w końcu maja 2007 r. poziom bezrobocia nie przekracza 2 mln osób. Po raz ostatni liczbę bezrobotnych poniżej 2 mln notowano w końcu 1998 r., od kiedy to rozpoczął się systematyczny wzrost poziomu bezrobocia (z wyłączeniem sezonowych spadków) obserwowany do końca lutego 2003 r. (maksymalna liczba bezrobotnych – 3344,2 tys. zarejestrowanych).

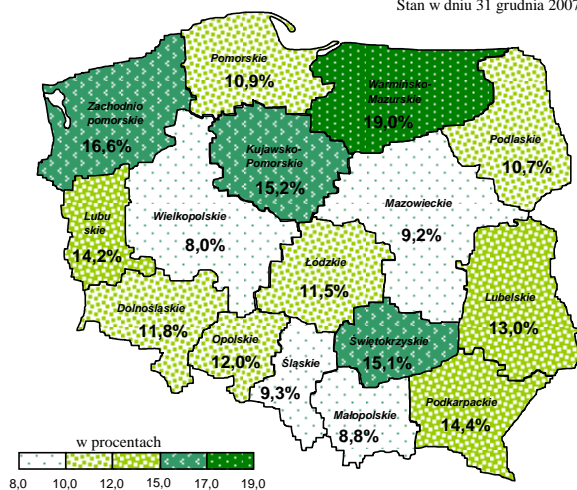
Spadek poziomu bezrobocia rejestrowanego w końcu 2007 r. w porównaniu do stanu z końca 2006 r. odnotowany został we wszystkich województwach, przy czym kształtował się w przedziale od 13% w województwie podkarpackim do ponad 30% w województwach wielkopolskim, dolnośląskim i pomorskim. W województwach tych odnotowany został również wyższy niż przeciętny w kraju spadek stopy bezrobocia.

Najwyższy w kraju spadek wskaźnika bezrobocia wystąpił w województwach zachodniopomorskim (o 4,9 pkt. proc.), dolnośląskim (o 4,8 pkt. proc.) i lubuskim (o 4,8 pkt. proc.).

Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej
Departament Rynku Pracy

STOPA BEZROBOCIA WEDŁUG WOJEWÓDZTW

Stan w dniu 31 grudnia 2007 r.

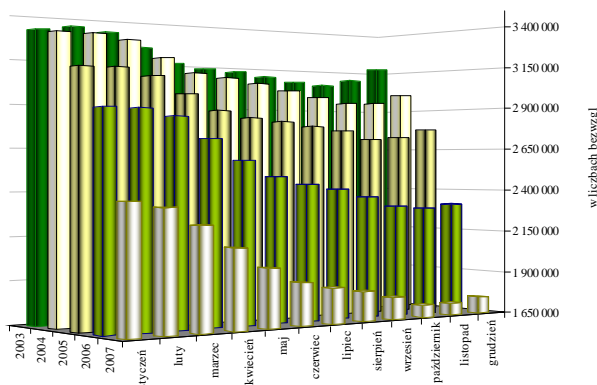
Mimo dynamicznego spadku bezrobocia w Polsce nadal wysokie pozostaje jego **terytorialne zróżnicowanie**. Jest to wynikiem zarówno nierównomiernego rozwoju społeczno – gospodarczego regionów, jak i ich położenia geograficznego.

Rozpiętość wskaźnika bezrobocia zarówno na poziomie województw, jak i powiatów zmniejsza się. W końcu 2007 r. różnica pomiędzy najniższą i najwyższą stopą bezrobocia w województwach wynosiła 11 punktów procentowych (wielkopolskie – 8,0%, warmińsko – mazurskie – 19,0%). Terytorialne zróżnicowanie na poziomie województw zmniejszyło się o 1,3 punktu procentowego w porównaniu z końcem 2006 r. (12,3 punktu proc.). Zróżnicowanie stopy bezrobocia na poziomie powiatów zmniejszyło się z 32,1 pkt. proc w końcu 2006 r. do 31,4 pkt. proc. w końcu 2007 r.

Najniższą stopę bezrobocia w końcu 2007 r. odnotowano w M. Sopot (2,4%), a najwyższą w powiecie braniewskim (33,8%).

POZIOM BEZROBOCIA W LATACH 2003 -2007 -SEZONOWOŚĆ

Stan w końcu miesiąca sprawozdawczego

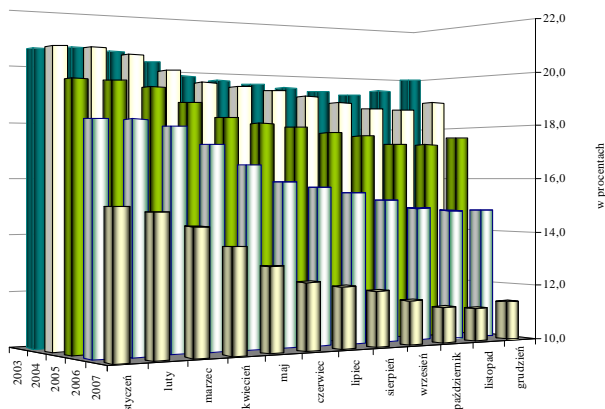

Jedną z głównych cech polskiego rynku pracy jest **sezonowość** - wzrost bezrobocia w miesiącach rozpoczynających i kończących rok. Miesiące wiosenne są okresami spadku liczby zarejestrowanych bezrobotnych, co wynika między innymi z rozpoczynania prac sezonowych w budownictwie i rolnictwie, a także rozpoczynania się sezonu turystycznego. W końcu roku z powodu napływu do bezrobocia osób, którym wygasają wówczas umowy o pracę oraz powrót do bezrobocia osób wykonujących subsydiowane zatrudnienie liczba bezrobotnych wzrasta.

Rok 2007, podobnie jak 2006, pod względem sezonowych zmian na rynku pracy był nietypowy, ponieważ wzrost poziomu bezrobocia odnotowany został tylko w styczniu i grudniu, co jak dotąd w historii polskiego bezrobocia nigdy nie miało miejsca. Najbardziej korzystne zmiany notowano na przełomie 2006 i 2007 r. W styczniu 2007 r. odnotowano najniższy od wielu lat wzrost poziomu bezrobocia w porównaniu do stanu z końca grudnia – wyniósł on 56,4 tys. osób, tj. 2,4%. Jednak wzrost bezrobocia w grudniu 2007 r. był wyższy niż odnotowany w grudniu 2006 r. (27,1 tys. osób wobec 22,1 tys. osób).

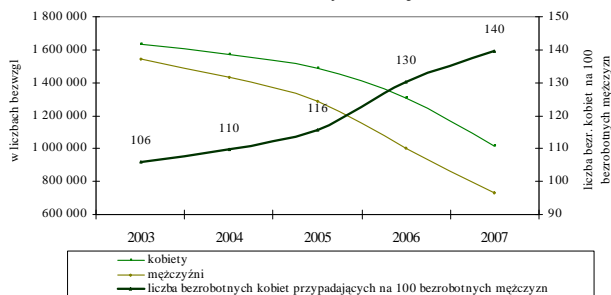
STOPA BEZROBOCIA W LATACH 2003 -2007 -SEZONOWOŚĆ

Stan w końcu miesiąca sprawozdawczego

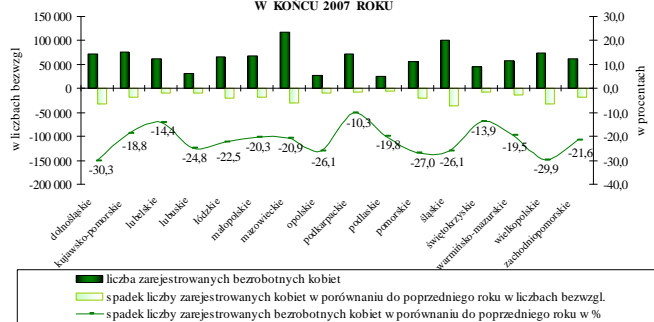

Stopa bezrobocia w 2007 r. zmniejszała się już od lutego, kiedy to odnotowano spadek w porównaniu do stycznia o 0,3 punktu procentowego. Fakt ten jest znamieny zważywszy, że sytuacja zmniejszenia się stopy bezrobocia w lutym miała miejsce tylko w latach 1995, 1997 i 1998. W lutym 1995 r. spadek wskaźnika bezrobocia wyniósł 0,2 punktu procentowego, natomiast w latach 1997-1998 stopa bezrobocia w lutym była o 0,1 punktu procentowego niższa niż w styczniu. Z kolei w latach 2004-2006 wielkość stopy bezrobocia w styczniu i lutym pozostawała na tym samym poziomie, a spadki notowano od marca. W roku 2006 stopa w listopadzie i grudniu pozostawała na tym samym poziomie 14,8%. Natomiast w końcu 2007 r. stopa bezrobocia była o 0,2 punktu procentowego wyższa niż w końcu listopada 2007 r. Generalnie jednak w końcu roku wskaźnik bezrobocia wzrasta.

ZAREJESTROWANI BEZROBOTNI WEDŁUG PŁCI W LATACH 2003-2007
Stan w końcu okresu sprawozdawczego

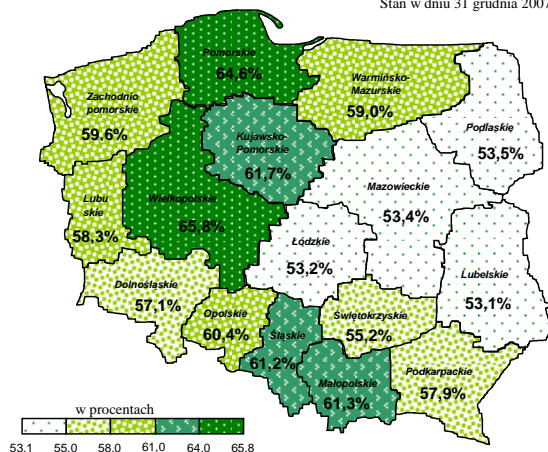

ZAREJESTROWANE BEZROBOTNE KOBIECY WEDŁUG WOJEWÓDZTW
W KOŃCU 2007 ROKU

UDZIAŁ KOBIEC W OGÓLNEJ LICZBIE BEZROBOTNYCH WEDŁUG WOJEWÓDZTW

Stan w dniu 31 grudnia 2007 r.

Uczestnictwo w pracy zawodowej jest silnie uwarunkowane przez płeć oraz związane z nią role społeczne. Według wstępnych danych GUS³ w końcu 2007 r. w ogólnej liczbie ludności Polski kobiety stanowiły prawie 52%, tj. na 100 mężczyzn przypadało 107 kobiet.

W liczbie pracujących w wieku pow. 15 lat (wg. BAEL) w III kwartale 2007 r. było 6959 tys. kobiet i stanowiły one 45,1% ogółu pracujących. W tym samym czasie wskaźnik zatrudnienia kobiet wyniósł 42,2% wobec 56,9% dla mężczyzn w wieku pow. 15 lat. Z kolei stopa bezrobocia kobiet pozostaje na wyższym poziomie niż mężczyzn – 9,8% wobec 8,4%.

Analiza bezrobocia rejestrowanego według płci pokazuje, że generalnie na przestrzeni ostatnich kilku lat **zdecydowanie szybciej zmniejsza się liczba bezrobotnych mężczyzn niż kobiet.** Ma to swoje odzwierciedlenie we wzroście odsetka kobiet wśród ogółu zarejestrowanych. W końcu 2002 r. kobiety zarejestrowane w urzędach pracy stanowiły 51,2% ogółu bezrobotnych, a w końcu 2007 r. odsetek ten zwiększył się do 58,2%.

Tym samym zwiększa się różnica pomiędzy liczbą bezrobotnych kobiet i mężczyzn. W końcu 2007 r. na 100 bezrobotnych mężczyzn przypadało 140 kobiet wobec 105 w końcu 2002 r. W pewnym stopniu związane jest to z faktem wyższego zapotrzebowania na pracowników w branżach specyficznych dla zatrudniania mężczyzn, jak budownictwo.

W ewidencji bezrobotnych w końcu 2007 r. znajdowało się 1017,3 tys. kobiet, tj. o 22,1% mniej niż przed rokiem. W tym samym czasie liczba bezrobotnych mężczyzn zmniejszyła się o 27,3%. Spadek poziomu bezrobocia kobiet był zróżnicowany terytorialnie i kształtował się od 10,3% w województwie podkarpackim do 29,9% w województwie wielkopolskim.

W końcu 2007 r. najwięcej bezrobotnych kobiet zarejestrowanych było w województwach mazowieckim, śląskim i wielkopolskim. Natomiast najmniej kobiet znajdowało się w ewidencji urzędów pracy w województwach podlaskim, opolskim i lubuskim.

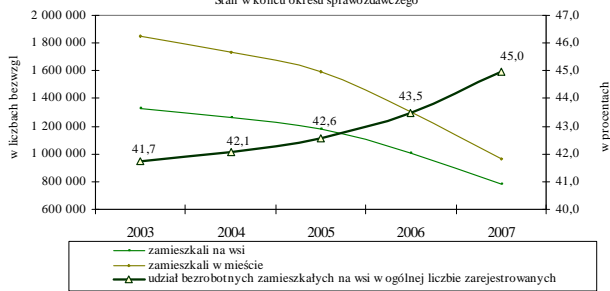
Jednak odsetek kobiet w ogólnej liczbie bezrobotnych kształtował się w przedziale od 53,1% w województwie lubelskim do 65,8% w województwie wielkopolskim.

Kobiety mimo niższego wieku i wyższego poziomu wykształcenia dłużej pozostają w ewidencji bezrobotnych. W końcu 2007 r. bez pracy powyżej 24 miesięcy od momentu zarejestrowania się pozostawała co trzecia bezrobotna kobieta i co czwarty bezrobotny mężczyzna.

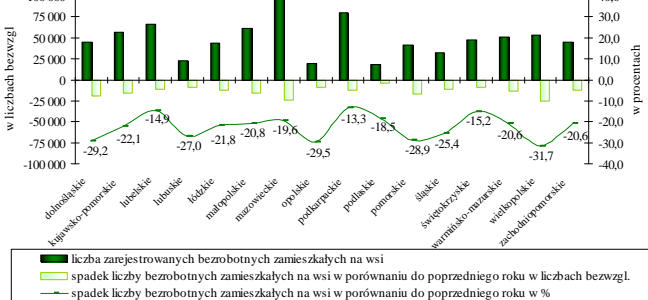
³ „Podstawowe informacje o rozwoju demograficznym Polski do 2007 r.” GUS, materiał na konferencję prasową w dniu 30 stycznia 2008 roku

Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej Departament Rynku Pracy

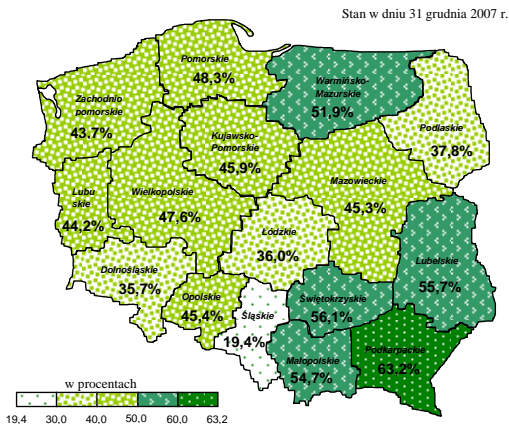
ZAREJESTROWANI BEZROBOTNI WEDŁUG MIEJSCA ZAMIESZKANIA
W LATACH 2003-2007

ZAREJESTROWANI BEZROBOTNI ZAMIESZKAŁY NA WSI WEDŁUG WOJEWÓDZTW
W KOŃCU 2007 ROKU

UDZIAŁ ZAMIESZKAŁYCH NA WSI W OGÓLNEJ LICZBIE
BEZROBOTNYCH WEDŁUG WOJEWÓDZTW

Na wsi mieszka ok. 38-39% ludności Polski. Mniej niż 30% stanowią mieszkańcy wsi w województwach śląskim i dolnośląskim. Ponad połowę ludności mieszka na wsi w województwach małopolskim, lubelskim, świętokrzyskim i podkarpackim.

W końcu 2007 r. w urzędach pracy zarejestrowanych było 785,7 tys. osób zamieszkałych na wsi i 960,9 tys. zamieszkałych w mieście. **Notowany w ostatnich latach spadek poziomu bezrobocia dotyczył przede wszystkim mieszkańców miast.**

W końcu 2007 r. w porównaniu do stanu z końca 2006 r., liczba bezrobotnych zamieszkałych na wsi zmniejszyła się o 21,8% wobec spadku zamieszkałych w mieście o 26,4%.

Najwyższy względny spadek liczby bezrobotnych zamieszkałych na wsi w końcu 2007 r. odnotowano w województwie wielkopolskim (o 31,7%), zaś najmniej zmniejszyła się liczba zarejestrowanych zamieszkałych na wsi w województwie podkarpackim (o 13,3%).

Wyższy spadek liczby bezrobotnych zamieszkałych w mieście powoduje, że **systematycznie wzrasta odsetek zamieszkałych na wsi wśród ogółem zarejestrowanych** – od 41,7% w końcu 2003 r. do 45% w końcu 2007 r.

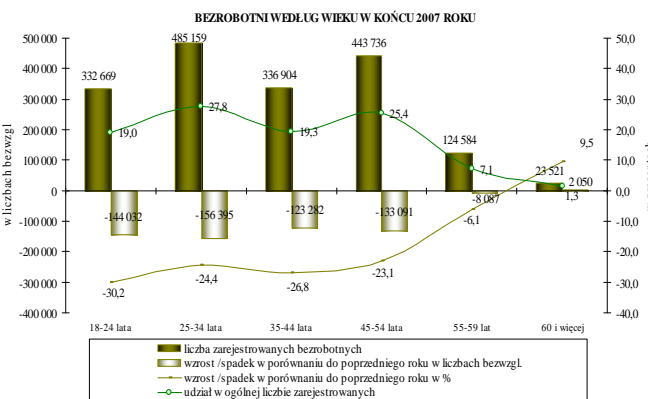
Rozkład odsetka bezrobotnych zamieszkałych na wsi w poszczególnych województwach był zróżnicowany i kształtował się od 19,4% w województwie śląskim do 63,2% w województwie podkarpackim.

Poza podkarpackim najwyższe udziały osób zamieszkałych na wsi w ogólnej liczbie bezrobotnych odnotowano w województwach świętokrzyskim, lubelskim i małopolskim. Były to również województwa o najwyższym odsetku mieszkańców wsi w ogólnej liczbie ludności Polski.

Zachodzące zmiany demograficzne mają odbicie w strukturze zarejestrowanych bezrobotnych, gdzie **coraz wyraźniej zauważalny jest proces starzenia się bezrobotnych.** Średni wiek zarejestrowanych bezrobotnych, który w końcu 2000 r. wynosił 33,7 roku, w końcu 2007 r. zwiększył się do 37,7 roku.

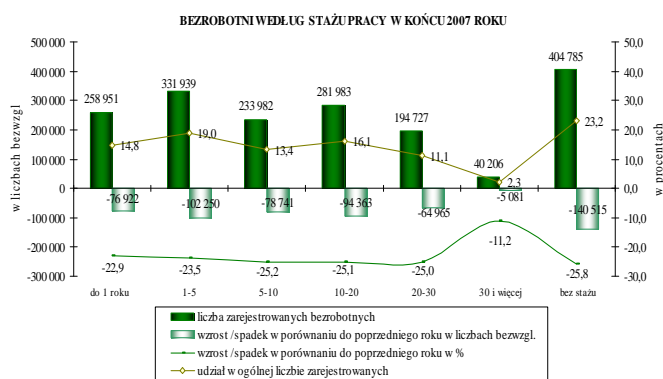
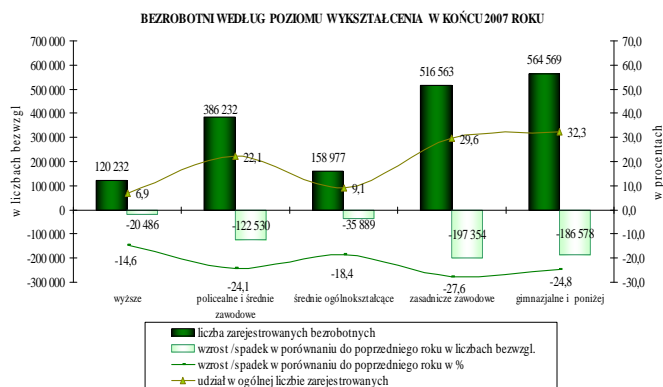
W 2007 r. najbardziej zmniejszyła się liczba młodych bezrobotnych (o 30,2%), natomiast liczba bezrobotnych w wieku 60 lat i więcej wzrosła o 9,5%.

Fakt starzenia się bezrobotnych i wolniejszego spadku bezrobotnych w najstarszych grupach wiekowych związany jest w znacznym stopniu ze zmianami demograficznymi, czyli obserwowanym starzeniem się społeczeństwa. Rezultatem zmian demograficznych jest gwałtowne zmniejszanie się liczby dzieci i młodzieży. Wiek produkcyjny osiągają coraz mniej liczne roczniki 18-latków, a równocześnie występuje proces starzenia się ludności powodowany coraz większą liczbą osób w wieku tzw. niemobilnym, czyli 45 lat i powyżej.

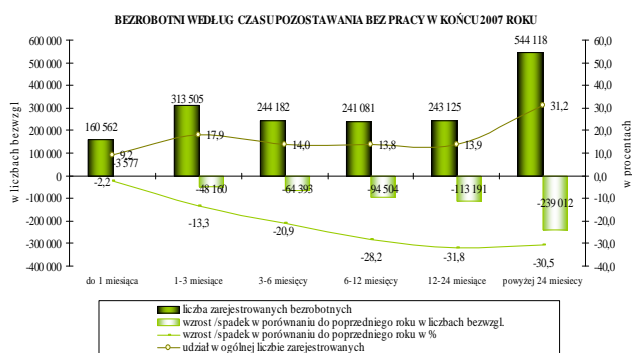

Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej
Departament Rynku Pracy

Wraz ze zwiększaniem się liczby wyższych uczelni w Polsce, rozszerzeniem oferty edukacyjnej i łatwiejszym dostępem absolwentów szkół średnich do kontynuowania nauki zarówno na studiach zawodowych, jak i magisterskich oraz wyższymi oczekiwaniami i ambicjami młodzieży w porównaniu do początku lat 90-tych znacznie zwiększyła się liczba studentów uczelni wyższych i absolwentów legitymujących się wyższym wykształceniem. Ta liczna grupa osób, wcześniej w ograniczonym stopniu reprezentowana wśród osób bezrobotnych i ciesząca się zainteresowaniem pracodawców, zaczęła odczuwać podobne problemy jak pozostała bezrobotna młodzież. Jednocześnie zarówno wśród ludności ogółem, jak i w poszczególnych grupach ze względu na aktywność ekonomiczną **wzrasta odsetek osób legitymujących się dyplomami wyższych uczelni**. W końcu 2003 r. osoby z wyższym wykształceniem stanowiły 4,4% zarejestrowanych bezrobotnych, a w końcu 2007 r. udział ten wzrósł do 6,9%. Najszybciej zmniejsza się bezrobocie osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym, następnie gimnazjalnym i poniżej oraz policealnym i średnim zawodowym. Posiadanie zawodu ma coraz większe znaczenie na rynku pracy.

W związku z faktem, że w ostatnim roku liczba bezrobotnych w starszych grupach wiekowych zmniejszyła się nieznacznie, a nawet w przypadku osób w wieku 60 lat i więcej odnotowano wzrost poziomu bezrobocia w porównaniu do stanu z końca 2006 r., również najniższy spadek bezrobocia dotyczył osób o najdłuższym, ponad 30 letnim stażu pracy. W końcu 2007 r. liczba bezrobotnych z 30 letnim i wyższym stażem pracy zmniejszyła się zaledwie o 11,2% podczas, gdy średni spadek bezrobocia był ponad 2-krotnie wyższy.

Jednym z najgroźniejszych zjawisk występujących na rynku pracy jest długie, ponad 12 miesięczne pozostawanie bez pracy.

W końcu 2007 r. w ewidencji urzędów pracy zarejestrowanych było 787,2 tys. osób pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy od momentu zarejestrowania się. Osoby te stanowiły ok. 45% ogółu bezrobotnych, czyli niemal co druga zarejestrowana osoba ponad rok pozostawała bez pracy. Znacznie bardziej niepokoi jednak fakt, że **co trzecia osoba pozostawała w rejestrach urzędów pracy ponad 2 lata**. Równocześnie jednak w 2007 r. najszybciej zmniejszała się liczba bezrobotnych najdłużej oczekujących na podjęcie zatrudnienia.

Niestety statystyka rynku pracy nie zawiera informacji na temat tego ile maksymalnie czasu osoba znajduje się w ewidencji bezrobotnych. Dla potrzeb analizy przyjęto, że jest to 36 miesięcy - wówczas średni czas pozostawania bez pracy, który w zasadzie do końca 2004 r. systematycznie wzrastał, w końcu 2007 r. wyniósł 14,1 miesiąca i był o ponad miesiąc krótszy niż w końcu 2006 roku.

Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej
Departament Rynku Pracy

Zgodnie z art. 49 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy za **osoby będące w szczególnej sytuacji na rynku pracy** uznano: bezrobotnych do 25 roku życia; bezrobotnych długotrwale; kobiety, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka; bezrobotnych powyżej 50 roku życia; bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych; bez doświadczenia zawodowego; bez wykształcenia średniego; bezrobotnych samotnie wychowujących co najmniej jedno dziecko do 18 roku życia; bezrobotnych, którzy po odbyciu kary pozbawienia wolności nie podjęli zatrudnienia oraz bezrobotnych niepełnosprawnych. Do 25 października 2007 r. (tj. przed nowelizacją ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy) katalog grup w szczególnej sytuacji na rynku pracy był węższy i obejmował osoby wyszczególnione na wykresie obok.

Do wymienionych grup bezrobotnych powinny być kierowane różnego rodzaju działania mające na celu ich aktywizację.

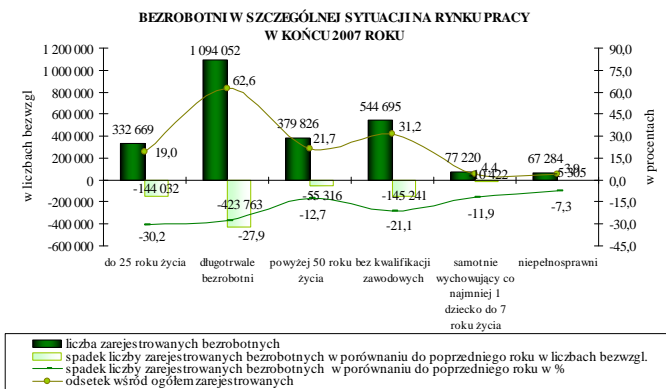
W końcu 2007 r. w urzędach pracy zarejestrowanych było 332,7 tys. osób do 25 roku życia, a więc dynamika spadku w odniesieniu do stanu z końca 2006 r. była wyższa niż dla bezrobotnych ogółem i wyniosła 30,2%.

W ciągu ostatniego roku **odsetek bezrobotnych do 25 roku życia zmniejszył się** z 20,6% w końcu 2006 r. do 19,0% w końcu 2007 r. Rozpiętość odsetka bezrobotnych do 25 roku życia w ogólnej liczbie zarejestrowanych kształtowała się w przedziale od 15,4% w województwie dolnośląskim do 23,8% w województwie lubelskim.

Mimo tych korzystnych zmian nadal młodzież charakteryzuje się stosunkowo niską aktywnością zawodową, a wskaźnik bezrobocia wśród młodych jest najwyższy w porównaniu z pozostałymi grupami wiekowymi. Oznacza to, że nadal płynne wejście na rynek pracy bezpośrednio po ukończeniu szkoły to poważne wyzwanie w sytuacji wysokiego bezrobocia. Nie jest to jednak problemem typowo polskim, bo spotykany w większości krajów Unii Europejskiej.

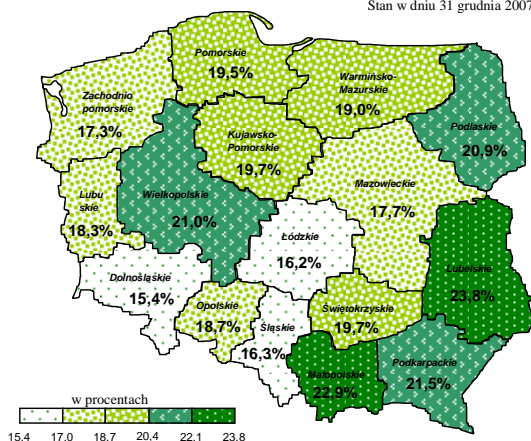
Spadek bezrobocia dotyczy również osób powyżej 50 roku życia, przy czym liczba bezrobotnych w tej grupie wiekowej zmniejsza się znacznie wolniej niż poziom bezrobocia ogółem. W końcu 2007 r. w urzędach pracy zarejestrowanych było 379,8 tys. bezrobotnych powyżej 50 roku życia, tj. o 55,3 tys. osób mniej niż w końcu 2006 r. (spadek o 12,7%). Spowodowało to, że tylko w ciągu ostatniego roku odsetek bezrobotnych powyżej 50 roku życia wzrósł z 18,8% w końcu 2006 r. do 21,7% w końcu 2007 r. Świadczy to o fakcie **starzenia się populacji bezrobotnych zarejestrowanych w urzędach pracy**.

Udział osób powyżej 50 roku życia w ogólnej liczbie bezrobotnych wynosił w końcu 2007 r. od 14,6% w województwie podkarpackim do 27,7% w dolnośląskim.

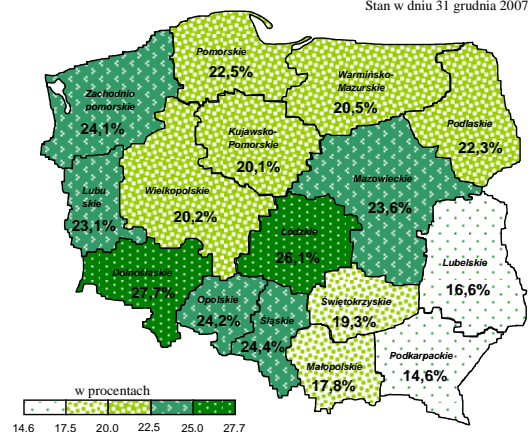
UDZIAŁ BEZROBOTNYCH DO 25 ROKU ŻYCIA W OGÓLNEJ LICZBIE BEZROBOTNYCH WEDŁUG WOJEWÓDZTW

Stan w dniu 31 grudnia 2007 r.

UDZIAŁ BEZROBOTNYCH POWYŻEJ 50 ROKU ŻYCIA W OGÓLNEJ LICZBIE BEZROBOTNYCH WEDŁUG WOJEWÓDZTW

Stan w dniu 31 grudnia 2007 r.

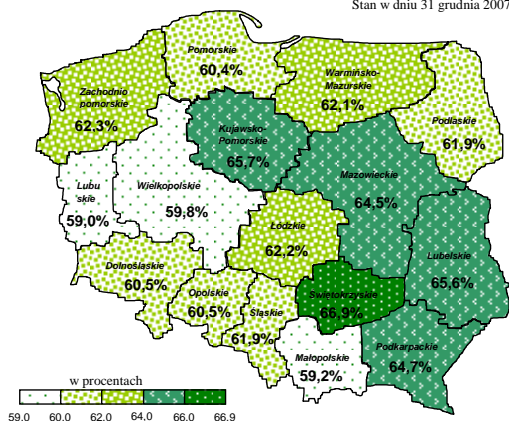

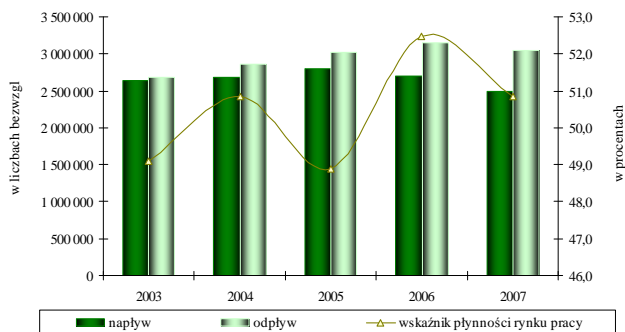
Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej
Departament Rynku Pracy

UDZIAŁ DŁUGOTRWALE BEZROBOTNYCH W OGÓLNEJ LICZBIE BEZROBOTNYCH WEDŁUG WOJEWÓDZTW

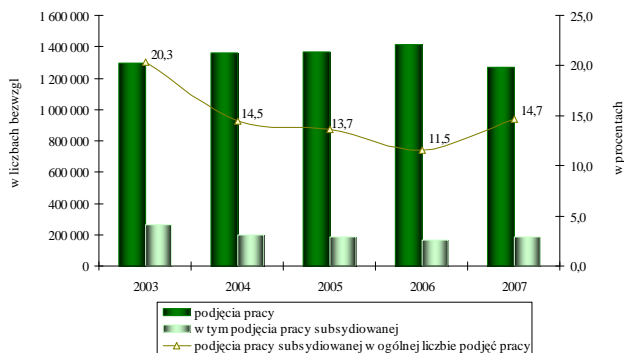
Stan na dniu 31 grudnia 2007 r.

NAPŁYW I ODPIYW BEZROBOTNYCH W LATACH 2003-2007

PODJĘCIA PRACY PRZEZ BEZROBOTNYCH W LATACH 2003-2007

W końcu 2007 r. w urzędach pracy zarejestrowanych było 1094,1 tys. osób długotrwale bezrobotnych⁴, tj. o ponad 423,8 tys. mniej niż w końcu 2006 r. Tym samym liczba długotrwale bezrobotnych zmniejszyła się o 27,9%, przy spadku liczby bezrobotnych ogółem o 24,4%. Pozwoliło to na **spadek odsetka długotrwale bezrobotnych** w ogólnej liczbie zarejestrowanych z 65,7% w końcu 2006 r. do 62,6% ogółu zarejestrowanych w końcu 2007 r.

Najwyższy odsetek długotrwale bezrobotnych w końcu 2007 r. odnotowano w województwie świętokrzyskim (66,9%), zaś najmniej w ogólnej liczbie bezrobotnych było długotrwale bezrobotnych w województwach lubuskim, małopolskim i wielkopolskim, w których to województwach długotrwale bezrobotni stanowili mniej niż 60% zarejestrowanych.

Spadek poziomu bezrobocia w ostatnich latach następował przede wszystkim w wyniku dynamicznego i zwiększającego się odpływu z bezrobocia przy niewielkim wzroście napływu bezrobotnych. Jednak wzrost odpływu z roku na rok był coraz słabszy.

W 2006 r. po raz pierwszy od kilku lat zmniejszył się napływ bezrobotnych. Z kolei w roku 2007, w porównaniu z 2006 r., **liczba bezrobotnych ukształtowała się pod wpływem zarówno zmniejszonego napływu bezrobotnych, jak i spadku odpływu z bezrobocia**. W 2007 r. napływ bezrobotnych wyniósł 2491,2 tys. osób, a z ewidencji urzędów pracy wyłączono 3054,1 tys. osób.

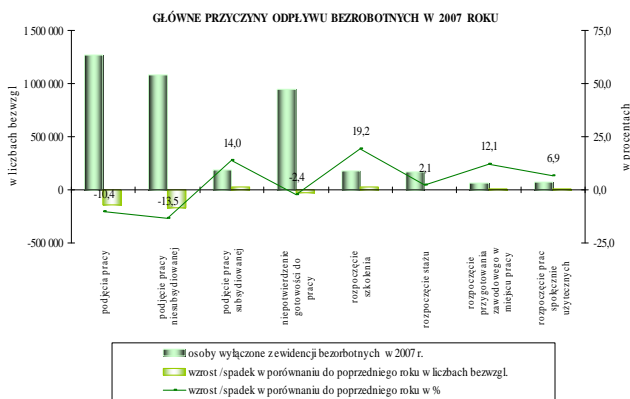
Liczba podejmujących pracę w latach 2002-2006 z roku na rok zwiększała się. Tendencja ta uległa załamaniu w 2007 r., gdyż liczba wyłączonych z ewidencji z powodu podjęcia pracy w 2007 r. wyniosła 1266,4 tys. osób i była o 10,4% niższa niż w 2006 r.

Zmniejszenie się liczby bezrobotnych podejmujących zatrudnienie dotyczyło wyłącznie podjęć pracy niesubsydiowanej. W 2007 r. niesubsydiowane zatrudnienie podjęło 1080,7 tys. bezrobotnych, tj. o 13,5% mniej niż w 2006 r. Zauważyć należy, że podjęcia pracy sezonowej zmniejszyły się o 22,3% do 87 tys. osób. Związane jest to z wysoką liczbą ofert pracy na rynku. Tym samym często mniej atrakcyjne, sezonowe zatrudnienie nie wzbudza zainteresowania bezrobotnych.

W 2007 r. subsydiowane zatrudnienie podjęło 185,8 tys. osób, tj. o 14% więcej niż rok wcześniej.

⁴ Dane dotyczące osób długotrwale bezrobotnych według definicji zawartej w ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy obejmują szerszą grupę osób niż tylko pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy od momentu zarejestrowania się. Zgodnie z art. 2 ust. 1 pkt 5 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy bezrobotnym długotrwale jest osoba pozostająca w rejestrach urzędów pracy łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego w miejscu pracy.

Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej
Departament Rynku Pracy

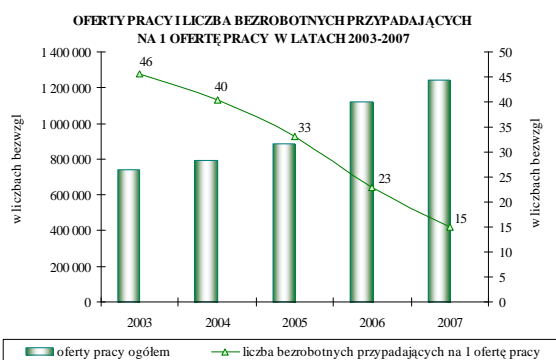
W 2007 r. różnego rodzaju aktywnymi programami rynku pracy objętych zostało 674,3 tys. bezrobotnych, co stanowiło 22,1% odpływu bezrobotnych w tym okresie (wobec 19,3% w 2006 r.). W 2007 r. liczba zaktywizowanych bezrobotnych zwiększyła się o ponad 66 tys. osób, tj. o 10,9%.

W porównaniu z 2006 r. najbardziej zwiększyła się liczba wyłączonych z ewidencji z powodu rozpoczęcia szkolenia (wzrost o 19,2%) oraz przygotowania zawodowego w miejscu pracy (wzrost o 12,1%).

Ze względu na zwiększone zainteresowanie bezrobotnych podejmowaniem własnej działalności gospodarczej było to powodem wyłączenia z ewidencji ponad 45 tys. bezrobotnych (tj. o 29% więcej niż w 2006 r.). W tym samym czasie o 75% wzrosła liczba bezrobotnych, którzy podjęli zatrudnienie w ramach refundacji pracodawcy kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy.

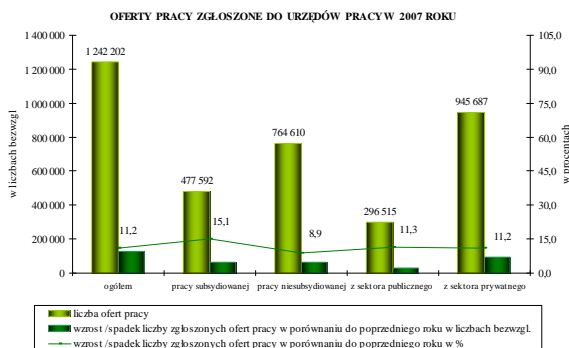
Począwszy od 2002 r. z roku na rok **wzrasta liczba ofert pracy będących w dyspozycji publicznych służb zatrudnienia.** Tendencja wzrostowa dotyczy zarówno ofert pracy subsydiowanej, jak i nie, oraz zarówno ofert zgłaszanych z sektora prywatnego, jak i publicznego. W całym 2007 r. pracodawcy zgłosili do urzędów pracy 1242,2 tys. ofert, tj. o 125 tys. ofert więcej niż w 2006 r. (wzrost o 11,2%).

Wzrost liczby ofert pracy i systematyczny spadek bezrobocia powoduje, że z roku na rok notowany jest spadek liczby bezrobotnych przypadających na 1 ofertę pracy⁵. **W 2007 r. na 1 ofertę przypadło 15 bezrobotnych, wobec 23 osób w 2006 r.**

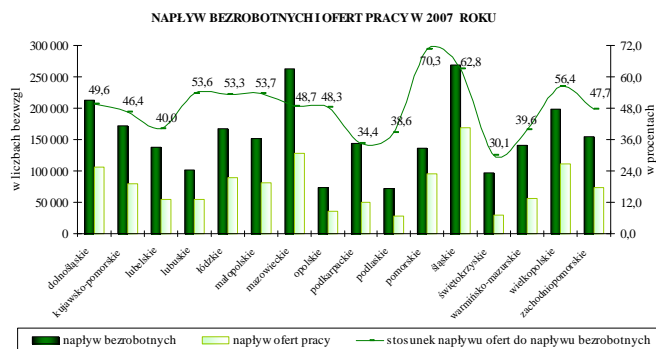
W 2007 r. znacznie wyższy **wzrost liczby ofert pracy dotyczył pracy subsydiowanej.** Pracodawcy zgłosili 477,6 tys. ofert pracy subsydiowanej, tj. o 15,1% ofert więcej niż rok wcześniej. Liczba niesubsydiowanych ofert zatrudnienia zwiększyła się o 8,9%.

Podobny względny wzrost liczby zgłoszonych wolnych miejsc pracy, na poziomie ok. 11%, dotyczył zarówno ofert pracy z sektora publicznego, jak i prywatnego.

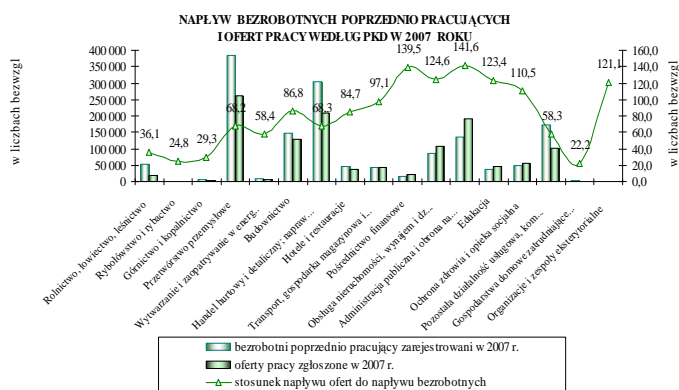
Liczba wolnych miejsc pracy zgłoszonych do urzędów pracy w 2007 r. wystarczyłaby dla ponad połowy bezrobotnych, którzy w tym samym okresie napłynęli do urzędów.

W przypadku analizy poszczególnych województw sytuacja była zróżnicowana. Oferty zgłoszone w województwach świętokrzyskim, czy podkarpackim wystarczyłyby dla około 30% nowozarejestrowanych w 2007 r. bezrobotnych. Natomiast w województwie pomorskim napływ ofert stanowił ponad 70% napływu bezrobotnych, a w śląskim 62,8%.

⁵ Liczba bezrobotnych przypadających na 1 ofertę pracy w danym miesiącu liczona jest ze wzoru:
$$\frac{\text{bezrobotni według stanu w końcu poprzedniego miesiąca} + \text{bezrobotni w końcu danego miesiąca}}{\text{oferty pracy zgłoszone w miesiącu} + \text{oferty pracy na koniec poprzedniego miesiąca}}$$

Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej
Departament Rynku Pracy

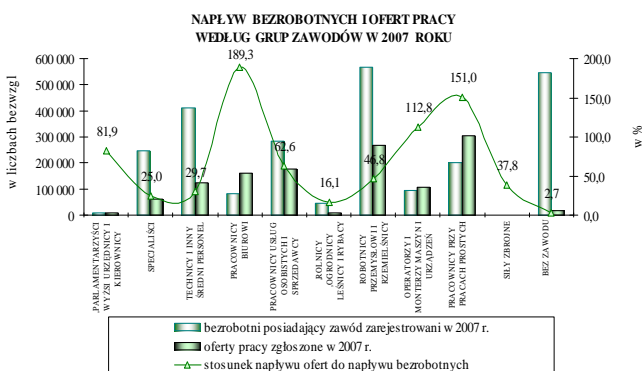
Generalnie w Polsce występuje nadwyżka bezrobotnych w stosunku do ofert pracy, o czym świadczy między innymi wysoka nadal stopa bezrobocia.

Porównanie liczby bezrobotnych poprzednio pracujących, którzy zarejestrowali się w urzędach pracy w 2007 r. z liczbą ofert pracy zgłoszonych w tym samym okresie pokazuje, że tylko w niektórych sekcjach Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) napływ ofert przewyższał napływ bezrobotnych.

Przewaga ofert pracy nad napływem bezrobotnych w danej sekcji wystąpiła w sekcjach: administracja publiczna i obrona narodowa; pośrednictwo finansowe; obsługa nieruchomości; edukacja oraz ochrona zdrowia i opieka społeczna. Mimo to, w sekcjach tych na 1 ofertę pracy zgłoszoną do urzędu pracy nadal przypadało kilku bezrobotnych.

Wśród bezrobotnych zarejestrowanych w końcu 2007 r. 1415,6 tys. osób posiadało zawód (specjalność), co stanowiło 81% populacji bezrobotnych. W porównaniu do stanu z końca 2006 r. wśród bezrobotnych posiadających zawód odnotowano spadek o 494,5 tys. osób (tj. o 25,9%). Populacja bezrobotnych nie posiadających zawodu, tzw. "grupa bez zawodu" zmniejszyła się z poziomu 399,4 tys. osób w końcu 2006 r. do 331 tys. osób w końcu 2007 r., czyli spadek wyniósł 17,1%. Potwierdza to, że posiadanie konkretnego zawodu odgrywa coraz większą rolę na rynku pracy.

Przewaga ofert pracy nad napływem bezrobotnych w danej wielkiej grupie zawodowej wystąpiła w grupie pracownicy biurowi, a następnie pracownicy przy pracach prostych oraz w grupie operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń. W pozostałych grupach napływ ofert pracy pozostawał zdecydowanie niższy niż liczba nowozarejestrowanych bezrobotnych posiadających zawody z danej grupy. Najgorzej wyglądała sytuacja osób bez zawodu, gdzie liczba zgłoszonych ofert wystarczyłaby dla ok. 2,7% nowozarejestrowanych bezrobotnych bez zawodu.

* * *

Prognozuje się, że w końcu 2008 r. w urzędach pracy zarejestrowanych będzie ok. 1,5 mln bezrobotnych, a stopa bezrobocia rejestrowanego wyniesie 9,8%.

W Polsce, podobnie jak w wielu krajach UE, w niedalekiej przyszłości zaobserwujemy poważne zmiany w strukturze wiekowej ludności i przeobrażenia te w istotny sposób wpłyną na sytuację na rynku pracy. Już dziś widoczne jest starzenie się społeczeństwa i jak wskazują prognozy proces ten będzie postępował.

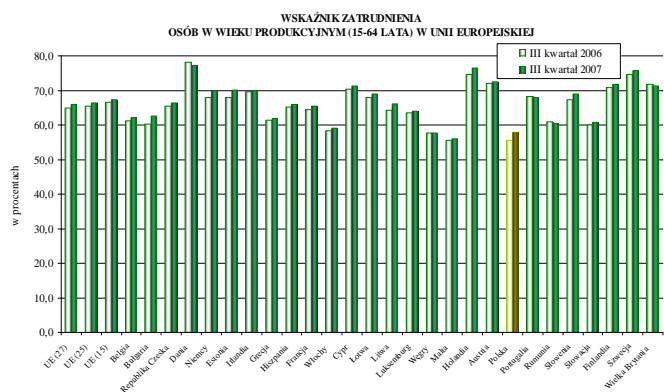
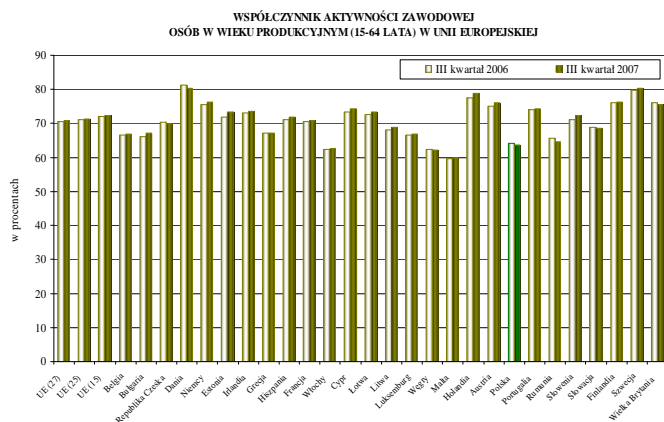
W kolejnych latach mimo obserwowanego spadku bezrobocia w urzędach pracy pozostawać będą grupy najtrudniejsze do aktywizacji, czyli np. długotrwale bezrobotni, osoby bez kwalifikacji zawodowych, czy powyżej 50 roku życia, a to oznacza konieczność ponoszenia wysokich kosztów w celu przywrócenie tych osób na rynek pracy.

Współczynnik aktywności zawodowej ludności w Polsce pozostaje na zdecydowanie niższym poziomie niż wynosi średnia UE.

W III kwartale 2007 r. współczynnik aktywności zawodowej ludności w wieku produkcyjnym (wg Eurostat 15-64 lata) wyniósł w Polsce 63,6% i był o 0,5 punktu procentowego niższy niż rok wcześniej. W tym samym czasie współczynnik aktywności zawodowej w UE(27) wynosił 70,9% i zwiększył się o 0,2 punktu proc.

Niższą niż w Polsce wartość współczynnika aktywności zawodowej odnotowano we Włoszech (62,7%) oraz na Malcie (59,9%).

Niepokoi fakt, że omawiany współczynnik w Polsce zmniejszył się w porównaniu do III kwartału 2006 r. Równocześnie wyższy niż w Polsce jego spadek zanotowano w Rumunii (64,6%, spadek o 1,1 punktu proc.) oraz Danii (80,4%, spadek o 0,8 punktu proc.). Z kolei w Czechach współczynnik aktywności zawodowej wyniósł 69,9% i podobnie, jak w Polsce zmniejszył się o 0,5 punktu proc.

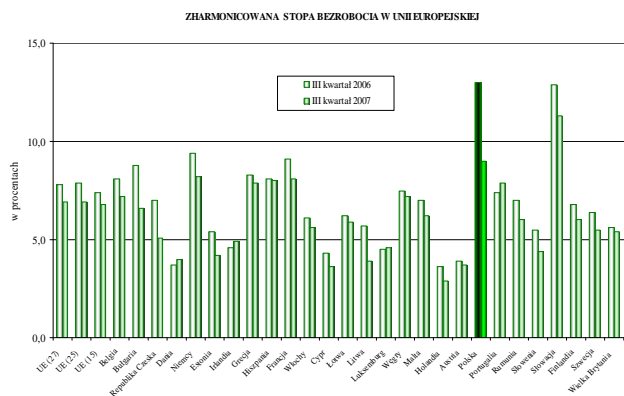

Wskaźnik zatrudnienia osób w wieku produkcyjnym (15-64 lata) w III kwartale 2007 r. wyniósł w UE(27) 66% i wzrósł o 1 punkt proc. w porównaniu do analogicznego okresu 2006 r. W Polsce wskaźnik zatrudnienia wyniósł 57,8% i wzrósł o 2,2 punktu proc. Tym samym **tempo zwiększania się wskaźnika zatrudnienia w Polsce było jedno z najwyższych w UE**. Wyższy wzrost odnotowano jedynie w Bułgarii i Estonii.

Nadal **Polska pozostaje krajem o jednym z najniższych wskaźników zatrudnienia**. Niższe niż w Polsce wartości wskaźnik zatrudnienia w III kwartale 2007 r. odnotowano na Węgrzech (57,7%) i Malcie (56,1%). Bardzo niski pozostaje w Polsce wskaźnik zatrudnienia młodzieży - 27% wobec 38,6% średnio w UE(27). Jednak w Bułgarii, Grecji, Włoszech, Luksemburgu i na Węgrzech sytuacja wygląda jeszcze gorzej.

W III kwartale 2007 r. **zharmonizowana stopa bezrobocia w 27 krajach UE (dla osób w wieku 15-74 lata) wyniosła 6,9%** i była o ok. 0,9 punktu procentowego niższa niż w analogicznym okresie 2006 r.

W tym samym czasie **wskaźnik bezrobocia w Polsce wyniósł 9% i był o 4 punkty procentowe niższy niż przed rokiem**. Spadek stopy bezrobocia odnotowany w Polsce był najwyższy w UE. Równocześnie Polska przestała być krajem o najwyższym bezrobociu. W III kwartale 2007 r. najwyższy wskaźnik bezrobocia w UE odnotowano na Słowacji - 11,3%.

Opracowanie:

Stanowisko do Spraw Analiz i Statystyki

⁶ Dane zaczerpnięte ze strony internetowej: <http://epp.eurostat.ec.europa.eu>